

Béla, a Magyar Paedagógia szerkesztője, írták. Ez mutatja egyúttal, hogy itt már egy fiatalabb nemzedék jutott szóhoz, s mutatja be széleskörű tájékozottságát, nagy tudását, a tudomány újabb eredményeinek fölhasználását s a kor szükségleteinek teljes megértését.

A Magyar Pedagógiai Lexikon térfelma éppen megfelel a mi mai igényeinknek. Nem oly terjedelmes, mint például a német Roloff-, vagy Schwartz-féle, melyek négykötetesek, de nem is túlrövid, minő például a Hehlmann-féle *Pädagogisches Wörterbuch*. Két kötet nekünk éppen elég. A kötetek alakja is kitűnő, könnyen kezelhető, nem túlnagy, megfelel az ember kezének, mert könnyen lapozható, ami a keresésnél fontos. Nagyon jó, hogy csak két hasábos, s így a sorok nem túlságos hosszúak, a szem nem fárad el, s nem túlrövidek, nem kell ugrándoznia a szemnek. A betűk jól olvashatók, a papíros jó, nem fénylő, a kötés erős és szép. Így tehát a Magyar Pedagógiai Lexikon úgy külső kiállításánál, valamint belső értékénél fogva nagy nyeresége pedagógiai irodalmunknak, s ma minden pedagógusra nézve valóban nélkülözhetetlen. A Magyar Pedagógiai Társaságnak maradandó érdeme, hogy ezt a lexikont életre segítette; hálával tartozunk érte úgy a szerkesztőknek, valamint a cikkek íróinak gondos és értékes munkájukért, a kiadónak a szép kiállításért.

Weszeley Ödön.

Magyar Minerva. A magyarországi múzeumok stb. évkönyve. Kiadja az Orsz. Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ. VI. köt. 1930—31. Budapest, 1932, IX+976 l.

Mint hogy ennek a munkának tavaly megjelent I. részét e helyen már ismertettük (l. *M. P.* 1932-i évf. 82—83. l.) és az immár teljes egészében előtűnik levő műnek magyar vonatkozású része (*Göd—Zsámbék*, 400—684, *Pótlások* 685—92) ugyanazon elvek szerint készült, beszámolóinkban ezúttal a külföld szempontjából felette időszerű és fontos részére szorítkozunk, a kimerítő német kivonatra: *Ungarische wissenschaftliche Sammlungen* (693—826). Ezt Pasteiner Iván 1932 decemberéről keltezett jól tájékoztató előszavának bővített német fordítása előzi meg; amelyet betűrendben követnek azok a tudományos intézetek és gyűjtemények, amelyek a külföldet elsősorban érdekelhetik. A levéltárak felsorolásában az a szempont volt irányadó, hogy mind-egyik csoport egy-egy jellegzetes típussal legyen képviselve. Bíráló tisztünkől kifolyólag szólnunk kell a fordításról is, amely általában sikerült, folyékony, helyel-közzel azonban nem felel meg egyéni ízlésünknek. Manapság, amikor a németek is féltékenyen őrökdnek nyelvük tisztasága felett, e jogos törekvésekre való tekintettel lehetőleg kerülni kellene a felesleges, most könnyen pótolható idegen szavakat. *Prinzipien* (696, e helyett Grundsätze, *Kapitel* (697, e h. Abschnitt), *chronologische Ordnung* (737, e h. zeitliche Reihenfolge), *Akzession* (742, e h. Erwerb), *dominierend* (696 és 742, e h. vorherrschend), *Buchproduktion* (742, e h. Büchererzeugung), *Dotation* (743, e h. Beitrag, Zuschuss), *Etatjahr* (743, e h. Haushaltjahr, Vorschlag), *der Konvent jungierte* (802, e h. wirkte, betätigte sich) stb. *Erscheinung* dieses Katalogs (742) helyett das Erscheinen a helyes, *Ausleihebibliothek* (798) helyett Leih-

bücherei. A *hiteshelyi* (516) aligha fordítható *glauwürdig*-gel (802), ami a. m. *szarahlíhető, híttelt érdemlő*. Für die *Erlassung* der Verordnung (695, elég az egyik: Für den *Erlass* vagy Verordnung), statistische *Erhebungen* (695 kétszer, e. h. amtliche Zählungen) stb. A 795. l. kísérleti állomás: *station d'essais*, majd: *station expérimentale*, helyesebb: *station d'expérience*.

Valóságos hangyaszorgalomról tanuskodik a Névmutató (827—93) és a szakcsoportok szerint táblázatokba foglalt Szakmutató (895—969): mindkettőben a *-gal jelölt lapszám a németnyelvű szövegre utal. Ez utóbbinak III. csoportja: Filozófia, Pszichológia (907—8), IV. csoportja: Pedagógia, Oktatásügy (908—14). Itt hiányzik az Orsz. Református és az Orsz. Evangélikus Tanáregyesület, az Orsz. Gyermekvédő Liga és a *német* birodalmi reáliskola, amelyet még nagyobb terjedelemben kellett volna felvenni, mint a magyarban, ahol négy sor jutott neki. A német részben nem találtuk meg a Goethe-szobát (82) és a Magyar Goethe-Társaságot (292), továbbá az egyetem német nyelvtudományi intézeteit, illetőleg germán filológiai szemináriumait.

Aki, mint e sorok írója, tapasztalásból tudja, hogy ilyen gyűjteményes munka ezernyi adatának rendszeres feldolgozása mennyi fáradsággal és nehézséggel jár, az talán akadémikuskodásnak beillő megjegyzései ellenére némi illetékességgel megállapíthatja, hogy a *Magyar Minerva* tudományos és gyakorlati tekintetben kiváló alkotás, amelyért tisztelet és elismerés jár ki mindazoknak, akik a mű sikere érdekében szellemileg olyan önzetlenül buzgólkodtak és anyagi támogatással megjelenését biztosították. Azoknak a kishitűeknek, akik folyton sopánkodnak, nem ajánlhatjuk eléggé: forgassák szorgalmasan ezt a szép kötetet, a magyar kultúrának, megszámlálhatatlan értékes adatának duzzadó tárházát, mert akkor szinte észrevétlenül bizodalom fog térti lelkükbe, annak láttára, hogy Magyarország *van*. kf.

Szenes Adolf: A számtan- és algebratanítás vezérkönyve. (A Gyakorló Polgári Iskola Könyvtára. III.) Szeged, 1932. Ára 5 pengő 60 fillér.

A gyakorló polgári iskola tanártestülete hézagpótlónak és igen értékesnek ígérkező módszertani vezérkönyvek sorozatát nyitotta meg e munkával. Hézagpótló lesz e könyvsorozat, mert az egyes tantárgyak középfokú tanításának újabb módszerével eddig nálunk legfeljebb csak egyes rövidebb folyóiratcikkek foglalkoztak; összefoglaló vezérkönyvek hiánya nagyon is érezhető volt. De értékesnek is ígérkeznek e könyvek, mert az arra leghivatottabb szakemberek, a gyakorló polgári iskola tanárai dolgozzák fel bennük módszeresen a polgári iskola tananyagát.

A sorozatnak ezen első könyvéhez, mely a mennyiség-tanítási vezérkönyv első kötete (a második kötet *Kratofil Dezsőtől* „A mértan- és könyvvitel-tanítás vezérkönyve“ címmel a közel jövőben jelenik meg) *Imre Sándor* írt bevezetést. Ez a bevezetés bölcsen mutat rá a módszer helyes értékelésére. A módszer maga még nem az egész pedagógia. A módszer túlbecsülése vagy valamely módszer korlátlan egyoldalú uralma épp olyan hiba, mint a módszer teljes hiánya. Továbbá a módszernek egyéninek kell lennie, de a nevelés egye-